Stockholms läns landsting

8

Yttrande över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

LS 2018-0481

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2018-08-15

LS 2018-0481

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

Föredragande landstingsråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10).

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Finansdepartementet över betänkandet Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå enligt förslag till yttrande.

Landstingsrådsberedningens motivering

Det är viktigt att staten är organiserad på ett effektivt sätt som underlättar dess kärnuppgifter. Därför är det också positivt att statsförvaltningen blir mer samordnad på regional nivå. Även om förslagen inte innebär stora praktiska skillnader för Stockholms läns landsting kan vikten av fungerande beslutsvägar och strukturer inom exempelvis hälso- och sjukvård och kollektivtrafik inte nog understrykas. Detta gäller såväl den vardagliga rutinen som i situationer när vår beredskap sätts på prov.

I det fortsatta arbetet med koordinering av statliga myndigheter på regional nivå bör länsstyrelsernas samordnande roll förtydligas ytterligare.

För att öka legitimiteten och den folkliga förankringen för stora geografiska förändringar är det positivt att kommittén föreslår att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting och befolkningen innan en ändring av landstingsindelningen görs. I detta förankringsarbete är det också viktigt att namnet på nya regionbildningar känns naturliga och

har god acceptans. För Stockholms läns landstings del vill vi se att regionens namn blir Region Stockholm.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Förslag till yttrande
Sammanfattning av betänkandet Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 19 juni 2018
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande juni 2018
Trafiknämndens protokollsutdrag den 19 juni 2018
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 21 maj 2018
Tillväxt- och regionplanenämndens protokollsutdrag den 25 maj 2018

Irene Svenonius

Gustaf Drougge

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab
Ingela Erneholm

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-07-16

LS 2018-0481

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10).

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Förslag till yttrande
Sammanfattning av betänkandet Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Finansdepartementet över betänkandet Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå enligt förslag till yttrande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10) är Indelningskommitténs slutbetänkande. Kommittén föreslår bland annat att några utvalda myndigheter får samma geografiska indelning. Förvaltningen är positivt till förbättrade förutsättningar för samverkan och ett ökat regionalt perspektiv i myndigheternas arbete och planering.

Bakgrund
Indelningskommittén bildades i juli 2015 med uppdraget att föreslå en ny läns- och landstingsindelning som skulle innebära att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting (dir. 2015:77).

Den 22 juni 2017 beslutade regeringen att Indelningskommitténs uppdrag utgår (dir. 2017:72). Kommittén behåller dock uppdragen i fråga om statliga myndigheters regionala indelning och beteckningen för kommuner på regional nivå. Vidare får kommittén i uppdrag att föreslå en reglering i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting (indelningslagen) om vilken hänsyn som ska tas till berörda landstings och kommuners samt befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen.

Den 30 juni 2016 överlämnades delbetänkandet Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48) som föreslås att tre nya län bildas: Norrlands län, Svealands län och ett utvidgat Västra Götalands län som inkluderar Värmlands län. I sitt yttrande betonade Stockholms läns landsting bland annat att statliga myndigheter inom utbildningsområdet, arbetsmarknad, fysisk planering liksom tillväxt- och innovationsfrågor måste samordnas med den regionala nivå, LS 2016-0929.

Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10) är Indelningskommitténs slutbetänkande som lämnades till regeringen i februari 2018. Förslagen är följande.

<u>Myndighetsgemensam regional indelning</u>
Statliga myndigheters skarpa sektorsgränser i kombination med olika geografiska indelningar försvårar samverkan med bland annat kommuner och landsting. Indelningskommittén föreslår att några utvalda myndigheter får samma geografiska indelning. Den geografiska indelningen föreslås överensstämma med dagens sex sjukvårdsregioner.

Följande myndigheter föreslås få samma geografiska indelning:
- Arbetsförmedlingen
- Försvarsmakten

- Kriminalvården
- Migrationsverket
- Polismyndigheten
- Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
- Tillväxtverket
- Trafikverket
- Säkerhetspolisen
- Åklagarmyndigheten

Den myndighetsgemensamma indelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Beteckning och utformning av namn på kommuner på regional nivå
Förslaget i betänkandet är att samma beteckning på kommuner på regional nivå bör användas i hela landet och i alla sammanhang. Beteckningen landsting ändras till beteckningen region. Namnen på enskilda regioner föreslås utformas så att ordet Region placeras före namnet på respektive län och att ordet län ingår i namnet. Stockholms läns landsting skulle då istället betecknas Region Stockholms län. Den ändrade landstingsbeteckningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen
Indelningen av kommuner och landsting beslutas av regeringen och regleras i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting. Idag skiljer sig reglerna åt kring vilken hänsyn som ska tas till berörda parters synpunkter vid ändringar av kommunindelning respektive landstingsindelning. För ändringar i landstingsindelningen behöver idag inte några synpunkter beaktas alls. Indelningskommittén föreslår att följande bestämmelser införs:

- Särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting.
- Det ska krävas särskilda skäl för att besluta om en ändring mot ett berört landstings vilja.
- Befolkningens önskemål och synpunkter ska beaktas.
- Inhämtande av befolkningens synpunkter bör ske som ett led i den representativa demokratins beredningsprocess och inte som en särskild undersökning utförd av en myndighet.

Ändringarna i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10) har behandlats i hälso- och sjukvårdsnämnden, trafiknämnden och tillväxt- och regionplanenämnden.

Överväganden
Förvaltningen ser positivt på en mer samordnad statsförvaltning på regional nivå. En ökad samordning av statliga myndigheter på regional nivå kan ha betydelse för bland annat möjligheterna till effektiv samverkan i det regionala utvecklingsarbetet. För Stockholms läns landsting innebär Indelningskommitténs förslag dock inte så stora skillnader i praktiken eftersom flertalet av de föreslagna myndigheter redan har en regional indelning som omfattar Stockholms län och Gotland.

Stockholm är ett prioriterat militärstrategiskt område som innehåller landets ledning och har storstadsspecifika utmaningar för hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik. Ett mer regionalt perspektiv i myndigheternas arbete och planering bör därför ge gynnsamma effekter på utvecklingen av krisberedskap och civilt försvar.

Det nuvarande förslaget från Indelningskommittén har inte någon direkt påverkan på kollektivtrafikområdet. Men med ökade krav på tillgänglighet och utbyggd transportinfrastruktur krävs i framtiden en effektiv samverkan inom regionen för att kunna erbjuda invånarna en god trafikering med hög tillgänglighet, samordnade taxe- och biljettsystem och smidiga övergångar mellan trafikslag.

I det fortsatta arbetet med koordinering av statliga myndigheter på regional nivå bör länsstyrelsernas samordnande roll förtydligas ytterligare.

Indelningskommitténs förslag att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting och befolkningen innan en ändring av landstingsindelningen görs, bör bidra till att den föreslagna ändringen får en ökad legitimitet.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet att avge yttrande har inte några ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Carl Rydingstam
Chef ledningsstaben

Beslutsexpediering:
Akt
Landstingsdirektörens stab
SLL Säkerhet och beredskap
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Trafiknämnden
Tillväxt- och regionalplanenämnden

Godkänd av Malin Frenning, 2018-07-16

Landstingsstyrelsen

YTTRANDE
2018-08-21

LS 2018-0481

Finansdepartementet
Fi2018/00966/K

Yttrande över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

Stockholms läns landsting har genom remiss beretts möjlighet att yttra sig över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10).

Stockholms läns landsting är positiv till en mer samordnad statsförvaltning på regional nivå, då det innebär ökad tydlighet och bättre förutsättningar till effektiv samverkan.

Fler myndigheter av vikt för det regionala tillväxtarbetet skulle med fördel kunna ha en samordnad regional indelning, som till exempel Energimyndigheten, Vinnova och Myndigheten för yrkeshögskolan. Även inom hälso- och sjukvården finns ett nära samarbete med fler myndigheter än de föreslagna.

Det nuvarande förslaget från Indelningskommittén har inte någon direkt påverkan på kollektivtrafikområdet. Men med ökade krav på tillgänglighet och utbyggd transportinfrastruktur krävs i framtiden en effektiv samverkan inom regionen för att kunna erbjuda invånarna en god trafikering med hög tillgänglighet, samordnade taxe- och biljettsystem och smidiga övergångar mellan trafikslag.

När Indelningskommitténs förslag tas vidare behöver länsstyrelsernas samordnande roll förtydligas, inklusive ansvarsfördelningen mellan länsstyrelserna och aktörer med regionalt utvecklingsansvar. Särskilt gällande de områden där de områden där de finns oklarheter i gränsdragningen, till exempel miljö, energi och klimatfrågor.

Stockholms läns landsting är positiv till förslaget att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting och befolkning innan en ändring av landstingsindelningen görs.

Sammanfattning

Myndighetsgemensam regional indelning

För att statliga myndigheters verksamheter ska kunna tillgodose medborgarnas olika behov krävs specialisering och arbetsfördelning. Genom att verksamheterna struktureras i politikområden och uppgifter och ansvar fördelas på olika myndigheter skapas förutsättningar inte bara för hög kompetens och effektivitet utan också enhetlighet och likabehandling av medborgarna varhelst i landet man bor. Flera utredningar har dock pekat på sektoriseringens avigsidor, att helhetsperspektivet inom statsförvaltningen försvåras liksom samverkan myndigheter emellan och samverkan med kommuner och landsting.

Skarpa sektorsgränser i kombination med helt olika geografiska indelningar accentuerar problematiken. Vi delar därför Ansvarskommitténs (SOU 2007:10) och flera andra utredningars bedömning att det finns ett stort behov av att ”återsamla staten” på regional nivå, vilket skulle tillföra ett territoriellt perspektiv som balans till det sektoriella. En myndighetsgemensam indelning skulle främja samverkan och samordning av staten på regional nivå, till gagn för medborgare, näringsliv och det civila samhället liksom för samverkan med kommuner och landsting. Med en gemensam geografisk struktur skulle förutsättningar skapas för att hantera samordningsbehoven, såväl på regional som lokal nivå.

Den gemensamma geografin skulle kunna fungera som en plattform för samverkan, där olika myndigheter kan analysera problem och behov av insatser. Förutsättningar för att rätt funktioner i myndigheterna finner varandra och att beslutsnivåer matchar varandra ökar.

Både för medborgare och för kommuner, näringsliv och intressegrupper är det i dagsläget svårt att orientera sig i den statliga för-

valtningsorganisationen. En myndighetsgemensam indelning på regional nivå skapar en tydligare regional struktur inom vilken också uppdrag som kräver samordning mellan flera aktörer kan hanteras, när länsnivån inte bedöms vara ändamålsenlig. Möjligheter skapas att ta fram myndighetsgemensamma regionala lägesbilder i olika frågor som kan tjäna som beslutsunderlag för gemensamma strategiska åtgärder.

I dag har i princip alla statliga myndigheter olika regionala indelningar. Vi vill understryka att detta endast är ett av flera hinder för en effektiv samverkan mellan myndigheter och mellan stat och kommun. Vår bedömning är dock att en myndighetsgemensam indelning är en viktig del på vägen och en nödvändig förutsättning för en samlad stat regionalt.

Vi anser att den regionala indelningen för de aktuella statliga myndigheterna ska regleras i en gemensam förordning.

Vilka myndigheter?

Vi har i urvalet av myndigheter som bör ha en gemensam indelning utgått från nationella statliga myndigheter som redan i dag har en regional områdesindelning för hela eller delar av sin verksamhet samt har en inte obetydlig samverkan med antingen andra myndigheter eller med landsting och kommuner.

Relevanta myndigheter bör vidare ha en strategisk eller främjande funktion som kan ha betydelse för planeringskapacitet på regional nivå, eller ha starka kopplingar till andra sådana myndigheter. Det innebär att vi har undantagit rena tillsynsmyndigheter. Vi har också undantagit vissa myndigheter med regional organisation som för närvarande är föremål för särskild utredning, till exempel ett antal skolmyndigheter.

Vi har därtill identifierat tre verksamhetsområden som involverar många myndigheter, samt landsting och kommuner och där behovet av samordnad regional indelning är särskilt stort, nämligen krisberedskap och totalförsvar, regionalt utvecklingsarbete samt mottagande av nyanlända.

Krisberedskapsarbetet och totalförsvaret är verksamheter som involverar en lång rad aktörer på lokal och regional nivå, såväl statliga myndigheter som kommunsektorn och andra samhällsaktörer. Det är av stor vikt att arbetet bedrivs samordnat och att det finns

upparbetade strukturer för detta som snabbt kan träda in vid en krissituation. Det civila försvaret inom totalförsvaret ska så långt möjligt bygga på de processer och strukturer som används inom krisberedskapen, vilket innebär att indelningen för dessa verksamhetsområden bör överensstämma. Vidare bör hanteringen av en kris så långt som möjligt ske med samma organisation och lokalisering som under normala förhållanden.

Regional utveckling är likaledes ett område där ett flertal myndigheter är involverade och där det finns ett stort behov av att kunna möta en samordnad stat på regional nivå.

Flyktingsituationen 2015 visade tydligt på det stora behovet av utvecklad samordning, inte minst mellan de många statliga och kommunala aktörer som är involverade i mottagande av asylsökande och nyanlända. De senaste decennierna har ansvaret för att ta emot asylsökande och nyanlända varierat mellan olika aktörer. Ett tecken på behovet av samverkan är att det finns en särskild samverkansdelegation bestående av en rad myndigheter som behandlar nationella och strategiska frågor på området.

Vi har gjort bedömningen att följande myndigheter har en sådan betydelse för regional samverkan att de ska ha en samordnad geografisk indelning:

- Arbetsförmedlingen
- Försvarsmakten
- Kriminalvården
- Migrationsverket
- Polismyndigheten
- Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (strukturfondsprogram)
- Tillväxtverket (strukturfondsprogram)
- Trafikverket
- Säkerhetspolisen
- Åklagarmyndigheten.

Inom viken geografi ska myndigheterna samverka?

Ett flertal utredningar har synliggjort svårigheterna med att statliga myndigheter har olika indelningar och vilka konsekvenser detta får för kvaliteten i verksamheterna. Senast pekade Försvarsberedningen i sin rapport från den 20 december 2017 på att en försvårande faktor för effektiv samordning på regional nivå är att flera viktiga totalförsvarsmyndigheter har olika regionala indelningar. Försvarsberedningen menar att det är ett problem att myndigheter som är viktiga för totalförsvaret har geografiska indelningar som vare sig stämmer överens med länens och länsstyrelsernas indelning eller med Försvarsmaktens militärregioner.

En grundläggande utgångspunkt i vårt arbete har varit att inte bryta några läns- och landstingsgränser. Vidare har vi sökt lösningar som innebär minst omställning för såväl de berörda statliga myndigheterna som för kommunsektorn. Därför har vi utgått ifrån redan existerande strukturer. En helt ny indelning som inte har någon motsvarighet vare sig inom staten eller kommunsektorn skulle innebära ytterligare en struktur lagd till den redan mångfacetterade förvaltningskartan.

Vårt förslag är att de myndigheter som föreslås ska följa en gemensam indelning i sex geografiska områden. Det stämmer väl överens med det antal områden som de flesta förvaltningsmyndigheter med regional indelning har i dag och som är det mest resurseffektiva. Det är det antal som vi bedömer innebär minst omställning för de flesta av våra föreslagna myndigheter. Vårt förslag innebär också ett begränsat behov när det gäller förändringar av lokaliseringar av verksamhetsorter för regionala kontor.

En statlig samordning och indelning kan inte ses isolerat från samverkan med landsting och kommuner. Även existerande samverkansstrukturer för det kommunala självstyret har varit en utgångspunkt i utredningen. Vi föreslår därför en myndighetsgemensam indelning som överensstämmer med de sex sjukvårdsregionerna, men med den justeringen att Halland, som i dag delas mellan två sjukvårdsregioner, ingår i samma område som Västra Götaland.

Med denna justering blir vårt förslag att de myndigheter som föreslås ska följa en gemensam indelning i sex geografiska områden som omfattar följande län:

- Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland
- Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västmanland, Örebro
- Gotland, Stockholm
- Jönköping, Kalmar, Östergötland
- Halland, Västra Götaland
- Blekinge, Kronoberg, Skåne.

Sjukvårdsregionerna är sedan 1960-talet inarbetade samverkansplattformar för landstingen i hela landet. Därutöver har sjukvårdsregionernas karta mycket gemensamt rent geografiskt med flera myndigheters nuvarande indelning.

Dessutom finns det mycket som talar för att samtliga landsting från och med 1 januari 2019 har ansvaret för regional utveckling. Visserligen samverkar landstingen om regional utveckling i stor utsträckning i andra konstellationer än de som motsvarar sjukvårdsregionernas områden, men givet landstingens egna bedömningar att samverkan generellt sett kommer att öka inom alla områden så bedömer vi att den nya geografin kan få betydelse också i det sammanhanget.

En betydande faktor för vårt val av en områdesindelning som motsvarar den som i dag finns på sjukvårdsområdet är att flera myndigheter, framför allt Försvarsmakten, har och måste ha en samverkan med landstingens hälso- och sjukvård. Landstingens hälso- och sjukvård är en viktig del av totalförsvaret, då det inte är aktuellt för Försvarsmakten att bygga upp någon mer omfattande egen sjukvårdsorganisation. Försvarsberedningen berör denna fråga specifikt och menar till exempel att ansvars- och ledningsförhållanden mellan landstingen och de geografiskt samordnade militärregionerna och civilområdena som föreslås måste tydliggöras.

Således bedömer vi att det inte bara finns ett värde rent allmänt med att staten och den kommunala sektorn delar regional geografi, utan att det finns ett särskilt värde i att denna gemensamma indelning omfattar hälso- och sjukvårdens organisation.

Med detta sagt kan vi konstatera att en myndighetsgemensam indelning utifrån sjukvårdsregionerna inte är helt oproblematisk. Området i mitten av Sverige blir ett område som omfattar sju län

och ett stort antal kommuner. Vi har därför pekat på möjliga justeringar av den föreslagna indelningen för detta område.

En alternativ indelning

Ett alternativ till den regionala indelning som vi förordar skulle kunna vara att de myndigheter vi föreslår indelas i en geografi som motsvarar Polismyndighetens sju regioner. En fördel med denna indelning är att den också tillämpas av Säkerhetspolisen och Åklagarmyndigheten. För samtliga tre gäller att de relativt nyligen organiserats i dessa områden och att det för framför allt Polismyndigheten inneburit en genomgripande förändring. Polisregionerna är också den geografi som används inom ramen för regeringens satsning på myndighetsgemensam samverkan mot organiserad brottslighet.

Det som talar emot detta alternativ är att flera av de myndigheter som vi föreslår rent resursmässigt har svårt att bära fler än sex regioner. En sådan indelning har dessutom inte heller någon motsvarighet inom kommunsektorn, vilket är en viktig utgångspunkt i vårt huvudförslag.

Beteckning och utformning av namn på kommuner på regional nivå

Allt fler landsting har börjat använda sig av beteckningen region i stället för landsting i takt med att de har tagit över det regionala utvecklingsansvaret. I Skåne och Västra Götalands län har man gjort så sedan i slutet av 1900-talet. I dag får 13 av de 20 landstingen besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen med stöd av lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Gotlands kommun har också fått motsvarande möjlighet. Om förslagen i departementspromemorian Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar (Ds 2017:61) genomförs kommer samtliga landsting att få möjlighet att använda beteckningarna regionfullmäktige respektive regionstyrelse.

Den officiella beteckningen är dock fortfarande Skåne läns landsting osv. Det innebär att olika beteckningar används i olika delar av landet och att det ofta är en annan beteckning på valsedeln vid all-

männa val än den som används i kommunikationen med medborgarna. Samma beteckning bör användas i hela landet och i alla sammanhang. Detta är särskilt betydelsefullt då det rör sig om en för vår demokrati viktig aktör.

När de första landstingen fick möjlighet att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse motiverades detta med att det för medborgare, myndigheter och näringsliv skulle markera landstingens förändrade roll i länen, i och med att övertagandet av det regionala utvecklingsansvaret. Med åren har denna förändring blivit ännu tydligare när landstingens arbete med regional utveckling ökat.

Till detta ska läggas att en viktig förändring har skett på så sätt att landstingen nu har ansvar för betydligt fler frågor som berör invånarna direkt, utöver hälso- och sjukvården. Det har, enligt vår mening, skett en sådan principiell förändring att ett namnbyte är motiverat.

Vi föreslår att beteckningen landsting ändras till region. Beteckningen region har använts under lång tid av landstingen i Västra Götalands län och Skåne län och allt fler landsting har valt att övergå till att använda denna beteckning i samband med att de tagit över det regionala utvecklingsansvaret.

Beteckningen är dock inte oproblematisk, eftersom den används också i andra sammanhang. Vi har därför noga övervägt alternativet regionkommun för att få en mer distinkt beteckning. En fördel med regionkommun är att det skulle markera att det rör sig om ett kommunalt organ. Det tyngst vägande skälet mot regionkommun är dock enligt vår uppfattning att dagens problem med att olika begrepp används i olika sammanhang delvis skulle bestå. Detta eftersom det formella namnet inte skulle motsvara det som används i media och i kommunikation med medborgarna. Om beteckningen ska ändras delvis för att få en enhetlighet och större tydlighet är det en fördel att även formellt använda en beteckning som används och kommer att användas till vardags.

Trots nackdelarna är därför vår sammantagna bedömning att beteckningen landsting ska ändras till beteckningen region. Ändringen medför bland annat att ett stort antal följdändringar i författningar måste göras. Beträffande Gotland är dock vårt förslag att kommunen ska betecknas Gotlands kommun.

När det gäller utformningen av namn på de enskilda regionerna är vårt förslag att de utformas så att ordet Region placeras före namnet på respektive län och att ordet län ingår i namnet enligt följande modell: Region Norrbottens län, Region Skåne län, Region Örebro län, Region Västra Götalands län osv.

Landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen

De regler som gäller vid ändringar av kommunindelning respektive landstingsindelning överensstämmer i stora delar. Det finns dock vissa skillnader. Vid ändringar i kommuners indelning ska särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de kommuner som berörs av ändringen. Skulle en kommun motsätta sig en ändring kan en sådan beslutas endast om det finns synnerliga skäl. Vidare ska särskild hänsyn tas till befolkningens önskemål och synpunkter. När det finns skäl till det ska en särskild undersökning göras om vilken inställning befolkningen har. En sådan undersökning kan göras genom omröstning, opinionsundersökning eller liknande.

Motsvarande bestämmelser finns inte när det gäller ändringar av landstingsindelningen. Det finns skäl att ytterligare harmonisera regleringen av kommunindelningsändringar och ändringar i landstingsindelningen. Det finns däremot, enligt vår uppfattning, skäl för att bestämmelserna när det gäller landstingen inte ska vara identiska med de regler som gäller för kommunindelningsändringar. Ett viktigt skäl är att landstingsindelningen är kopplat till länsindelningen och därmed också till statliga intressen av att organisera sin förvaltning.

Vi föreslår att det införs en bestämmelse om att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting. Mer omfattande förändringar av landstingsindelningen innebär att många landsting berörs. Det är därmed troligt att det kan vara svårt att få till stånd en indelning som tillgodoser varje enskilt landstings respektive kommuns förstahandsval. Det är naturligtvis angeläget att en indelningsförändring har en så bred acceptans som möjligt. Samtidigt är det omöjligt att tillgodose samtliga aktörers olika intressen. En ny administrativ indelning blir med nödvändighet en avvägning utifrån en helhetsbedömning där vissa synpunkter och

perspektiv kommer att behöva tillmätas större vikt än andra. I det läget är det svårt att se att man kan ge ett enskilt landsting möjlighet att i praktiken blockera genomförandet av en väl avvägd reform. Det bör därför endast krävas särskilda skäl, inte synnerliga, för att besluta om en ändring mot ett berört landstings vilja.

På motsvarande sätt föreslår vi att särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de kommuner som berörs av en ändring i landstingsindelningen, men att det inte införs någon bestämmelse om krav på särskilda skäl för att beslut om en ändring i landstingsindelningen mot en berörd kommuns vilja. Det är ofrånkomligt att enstaka kommuner kan hamna i ett större landstings geografiska periferi. Det är också ofrånkomligt att till exempel färre landsting innebär färre residensstäder. Sådana och andra nackdelar för en enskild kommun bör inte, anser vi, läggas till grund för att enskilda kommuner ska kunna förhindra en i övrigt väl motiverad förändring. Om det däremot handlar om önskemål från en kommun som vill ”byta landsting” bör kommunens önskemål tillmätas stor vikt

När det gäller befolkningens synpunkter är indelningsfrågornas karaktär sådana att det är rimligt att besluten föregås av information och diskussion, samt att de är väl förankrade. Det finns därför anledning att särskilt reglera att hänsyn ska tas till befolkningens önskemål och synpunkter. Befolkningens inställning måste dock vägas mot andra intressen och faktorer, som till exempel berörda kommuners och landstings inställning, näringsgeografiska och ekonomiska förhållanden samt statens behov av att göra förändringar i sin administrativa indelning. Den typ av avvägningar det är fråga om kräver en helhetsbedömning som i grunden vilar på politiska ställningstaganden och värderingar. Vi föreslår därför att regleringen när det gäller ändringar i landstingsindelningen bör utformas på så sätt att befolkningens önskemål och synpunkter *ska beaktas*.

Vi anser att inhämtandet av befolkningens synpunkter bör ske som ett led i den representativa demokratins beredningsprocess och inte som en särskild undersökning utförd av en myndighet. På detta sätt kan synpunkterna vägas in som en del av ett allsidigt beslutsunderlag såväl när fullmäktige ska ta ställning i frågan, som när regeringen ska fatta beslut om en eventuell ändring.

Vårt förslag är därför att berörda landsting, som ett led i beredningen av ett yttrande eller en ansökan om ändrad landstingsindel-

ning, ska inhämta synpunkter från sina medlemmar om det inte är uppenbart obehövligt. Synpunkterna ska inhämtas som ett led i den egna beredningen och som ett underlag för regeringens och riksdagens ställningstagande i frågan.

Landstingens samverkansmönster

Vi har kartlagt landstingens samverkansmönster bland annat genom en enkät med frågor till samtliga landsting och i förekommande fall regionförbund. Av svaren framgår att det i dag sker en omfattande samverkan mellan landstingen inom framför allt områdena hälso- och sjukvård, regional utveckling, infrastrukturplanering och kollektivtrafik, samt utbildning och kultur.

Landstingen bedömer själva att denna utveckling kommer att öka inom samtliga verksamheter, bland annat därför att samhällsutvecklingen är komplex och olika aktörer liksom olika verksamhetsområden behöver samspela och samverka. Av svaren framgår att det inom hälso- och sjukvårdsområdet pågår en intensiv utveckling med bland annat kunskapsstyrning som kommer innebära ytterligare behov av samverkansstrukturer. Detsamma gäller utvecklingen av nivåstrukturering inom sjukvården. Framtida ekonomiska åtaganden och investeringsbehov behöver hanteras i samverkan, så att resurser kan användas mer effektivt och så att olika specialiseringar kan förläggas på olika platser. Även framtida utmaningar vad avser kompetensförsörjning leder till ökade behov av samverkan.

På många håll ställs det nya krav på tillgänglighet och utbyggd infrastruktur, bland annat för att befolkningen ökar. När infrastrukturen finns på plats behövs en god samverkan kring kollektivtrafiken för att kunna erbjuda en god trafikering med hög tillgänglighet, samordnade taxor- och biljettsystem och smidiga övergångar mellan trafikslag.

För att staten på en översiktlig nivå ska kunna följa denna utveckling föreslår vi att Göteborgs universitet får i uppdrag att löpande följa och vart fjärde år lämna en rapport till regeringen som beskriver utvecklingen av landstingens samverkan.

Finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala utvecklingsansvaret

Det regionala utvecklingsansvaret kommer från och med 2019 att ligga hos landstingen i alla län utom Gotlands län, där kommunen har ansvaret, förutsatt att förslagen i Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar (Ds 2017:61) genomförs.

Förvaltningsutgifter inom det regionala utvecklingsansvaret finansieras i dag genom länsstyrelsernas förvaltningsanslag (5:1 Länsstyrelserna m.m.) under utgiftsområde 1. I län där landsting eller samverkansorgan har det regionala utvecklingsansvaret ska länsstyrelserna i sin tur betala ett visst belopp månatligen till dessa. Denna finansieringsmodell i flera steg innebär en omständlig och otydlig finansiell styrning av verksamheten.

Vi förslår i stället att statsbidrag till landstingen och Gotlands kommun ska utgå från utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Ikraftträdande

Den myndighetsgemensamma indelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Den ändrade landstingsbeteckningen och ändringarna i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

PROTOKOLLSUTDRAG 5/2018
§ 136

SAMMANTRÄDESDAG
2018-06-19

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2018-06-20

§ 136 Yttrande över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning SOU 2018:10 HSN 2018-0494

Ärendebeskrivning
Finansdepartementet har berett Stockholms läns landsting (SLL) möjlighet att yttra sig över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå. Landstingsstyrelsen har gett hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att yttra sig över betänkandet.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Sammanfattning av betänkandet ”Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå” SOU 2018:10

Yrkanden
Ordföranden Anna Starbrink (L) och Dag Larsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens yttrande över betänkandet ”Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå” SOU 2018:10

att omedelbart justera beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Henrik Haij

Expedieras
Akten

Stockholms läns landsting

20

Yttrande över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning SOU 2018:10

HSN 2018-0494

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Projekt- och utredningskontor
Björn Wettermark

TJÄNSTEUTLÅTANDE HSN 2018-0494

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning SOU 2018:10

Ärendebeskrivning

Finansdepartementet har berett Stockholms läns landsting (SLL) möjlighet att yttra sig över Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå. Landstingsstyrelsen har gett hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att yttra sig över betänkandet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Sammanfattning av betänkandet ”Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå” SOU 2018:10

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens yttrande över betänkandet ”Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå” SOU 2018:10

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Indelningskommitténs huvudsakliga uppdrag var ursprungligen att föreslå en ny läns- och landstingsindelning med väsentligt färre län och landsting. I juni 2016 överlämnades delbetänkandet Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48). Regeringen valde dock att inte fortsätta bereda förslagen.

Den 22 juni 2017 beslutade regeringen om ett tilläggsdirektiv där uppdraget att dela in Sverige i färre län och landsting utgick. Uppdraget kring statliga myndigheters regionala indelning förtydligades och kommittén fick i uppdrag att föreslå en samordnad regional indelning för relevanta myndigheter. Bakgrunden var att flera utredningar pekat på bristande helhetsperspektiv inom statsförvaltningen och det faktum att olika geografiska indelningar för olika myndigheter försvårar samverkan mellan myndigheter, kommuner och landsting.

Kommittén behöll uppdraget i fråga om beteckningen för kommuner på regional nivå och fick även i uppdrag att föreslå ändringar indelningslagen om vilken hänsyn som ska tas till berörda landstings och kommuners samt befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen.

Kommittén fick även i uppdrag att kartlägga landstingens samverkan och redogöra för hur landstingen ser på den framtida utvecklingen.

Nedan redovisas kommitténs förslag och förvaltningens synpunkter. Den myndighetsgemensamma indelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Den ändrade landstingsbeteckningen och ändringarna i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Kommitténs förslag om gemensam regional myndighetsindelning
I det aktuella betänkandet föreslås etablerandet av en myndighets-gemensam indelning på regional nivå för tio myndigheter:
• Arbetsförmedlingen
• Försvarsmakten
• Kriminalvården
• Migrationsverket
• Polismyndigheten
• Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (strukturfondsprogram)
• Tillväxtverket (strukturfondsprogram)
• Trafikverket
• Säkerhetspolisen
• Åklagarmyndigheten.
Dessa bedöms ha särskilt stort behov av samordnad regional indelning utifrån att de arbetar med krisberedskap & totalförsvar, regional utveckling samt mottagande av nyanlända. Utredningen föreslår en gemensam indelning i sex geografiska områden som överensstämmer med de sex sjukvårdsregionerna, men med den justeringen att Halland, som i dag delas

mellan två sjukvårdsregioner, ingår i Västra Götaland. Stockholm ingår därmed i samma område som region Gotland. Ett alternativt förslag med sju regioner redovisas också. Även i detta förslag ingår SLL i samma geografiska område som region Gotland.

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag eftersom det harmoniserar med den indelning som idag gäller för hälso- och sjukvård. Indelningen är etablerad och är i fokus för en allt mer utvecklad landstingssamverkan. Som utredningen påpekar är hälso- och sjukvården en viktig del av totalförsvaret, men det är viktigt att betona att hälso- och sjukvården även har behov av samverkan med flera andra myndigheter som ingår i översynen.

Kommitténs förslag om beteckning och utformning av namn

Kommittén diskuterar rådande otydligheter för regionala namn och föreslår att beteckningen ”landsting” genomgående ändras till ”region”. Detta överensstämmer med att alltfler landsting redan gjort dessa namnbyten i samband med att de tagit över det regionala utvecklingsansvaret.

Förvaltningen tar inte ställning till kommitténs förslag till namn. Många landsting har redan bytt namn till regioner och SLL har ansökt till regeringen om att ta över det regionala utvecklingsansvaret i Stockholms län från och med 2019. Riksdagen väntas fatta beslut före sommaren 2018. En mer enhetlig terminologi för den regionala nivån är logisk, även om det bör påpekas att namnbyten kommer att medföra kostnader.

Kommitténs förslag om hänsyn till synpunkter vid områdesindelning

Kommitténs har belyst skillnader i lagar för hur landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter ska inhämtas vid ändringar i regionala indelningar. Vid ändringar i kommuners indelning ska särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de kommuner som berörs av ändringen. Skulle en kommun motsätta sig en ändring kan en sådan beslutas endast om det finns synnerliga skäl. Vidare ska särskild hänsyn tas till befolkningens önskemål och synpunkter. När det finns skäl till det ska en särskild undersökning göras. Motsvarande bestämmelser finns inte när det gäller ändringar av landstingsindelningen.

Kommittén anser att det finns skäl att bestämmelserna för landstingen inte ska vara identiska med de regler som gäller för kommunindelnings-

ändringar. Ett viktigt skäl är att landstingsindelningen är kopplat till länsindelningen och därmed också till statliga intressen av att organisera sin förvaltning. Kommittén föreslår dock att det införs en bestämmelse om att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting. Det bör därför endast krävas särskilda skäl, inte synnerliga, för att besluta om en ändring mot ett berört landstings vilja. På motsvarande sätt föreslår kommittén att särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de kommuner som berörs av en ändring i landstingsindelningen, men att det inte införs någon bestämmelse om krav på särskilda skäl för att beslut om en ändring i landstings-indelningen mot en berörd kommuns vilja.

Kommittén föreslår att regleringen bör utformas på så sätt att befolkningens önskemål och synpunkter ska beaktas. Detta bör dock ske som ett led i den representativa demokratins beredningsprocess och inte som en särskild undersökning utförd av en myndighet.

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag om att det skall finnas regelverk även för ändringar i landstingsindelningen, men ser inte ett tydligt argument för varför det skall vara ”synnerliga skäl” att ändra indelning mot en kommuns vilja och ”särskilda skäl” att ändra indelning för landsting. Regelverket bör så långt det är möjligt vara likvärdigt och det är naturligt att synpunkter inhämtas som del i beslutsunderlag för respektive fullmäktige.

Kommitténs förslag om landstingssamverkan

Kommittén lyfter fram flera exempel på ökad landstingssamverkan bl.a. kring kunskapsstyrning och nivåstrukturering av vård. För att staten på en översiktlig nivå ska kunna följa denna utveckling föreslår kommittén att Göteborgs universitet får i uppdrag att löpande följa och vart fjärde år lämna en rapport till regeringen som beskriver utvecklingen av landstingens samverkan.

Förvaltningen är positiv till kommitténs förslag, men vill poängtera vikten av att landsting och regioner aktivt får delta i dialogen med regeringen och myndigheterna om alla frågor som berör landstingssamverkan. Utvecklingen är snabb kring landstingssamverkan och det kan vara kloka att inte låsa sig vid att en rapport skall göras just vart fjärde år. Huruvida Göteborgs universitet är mest lämpade för denna analys kan inte bedömas.

Kommitténs förslag om finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala utvecklingsansvaret

Förvaltningsutgifter inom det regionala utvecklingsansvaret finansieras i dag genom länsstyrelsernas förvaltningsanslag under utgiftsområde 1. I län där landsting eller samverkansorgan har det regionala utvecklingsansvaret ska länsstyrelserna i sin tur betala ett visst belopp månatligen till dessa. Då denna finansieringsmodell i flera steg innebär en omständlig och otydlig finansiell styrning av verksamheten föreslår kommittén istället att statsbidrag till landstingen och Gotlands kommun ska utgå från utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Förvaltningen har inget att erinra mot kommitténs förslag.

Överväganden
Kommitténs förslag har en marginell påverkan på hälso- och sjukvården i länet och är i linje med den utveckling som pågår. I beredningen av remissen har hänsyn tagits till ärendet om regionbildning i Stockholms län (LS 2015-0997).

Ekonomiska konsekvenser
Förslagen i betänkandet förväntas kunna underlätta samordning och myndighetskontakter och därmed ge vissa effektiviseringar. Ett namnbyte från ”landsting” till region medför dock kostnader.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslagen har oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslagen har oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Förslagen har oförändrad miljöpåverkan.

Administrativa konsekvenser
Ett namnbyte från landsting till region medför administrativa konsekvenser både för vårdgivare och centrala förvaltningar.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Margareta Tufvesson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Registrator.lsf@sll.se

Sammanfattning

Myndighetsgemensam regional indelning

För att statliga myndigheters verksamheter ska kunna tillgodose medborgarnas olika behov krävs specialisering och arbetsfördelning. Genom att verksamheterna struktureras i politikområden och uppgifter och ansvar fördelas på olika myndigheter skapas förutsättningar inte bara för hög kompetens och effektivitet utan också enhetlighet och likabehandling av medborgarna varhelst i landet man bor. Flera utredningar har dock pekat på sektoriseringens avigsidor, att helhetsperspektivet inom statsförvaltningen försvåras liksom samverkan myndigheter emellan och samverkan med kommuner och landsting.

Skarpa sektorsgränser i kombination med helt olika geografiska indelningar accentuerar problematiken. Vi delar därför Ansvarskommitténs (SOU 2007:10) och flera andra utredningars bedömning att det finns ett stort behov av att ”återsamla staten” på regional nivå, vilket skulle tillföra ett territoriellt perspektiv som balans till det sektoriella. En myndighetsgemensam indelning skulle främja samverkan och samordning av staten på regional nivå, till gagn för medborgare, näringsliv och det civila samhället liksom för samverkan med kommuner och landsting. Med en gemensam geografisk struktur skulle förutsättningar skapas för att hantera samordningsbehoven, såväl på regional som lokal nivå.

Den gemensamma geografin skulle kunna fungera som en plattform för samverkan, där olika myndigheter kan analysera problem och behov av insatser. Förutsättningar för att rätt funktioner i myndigheterna finner varandra och att beslutsnivåer matchar varandra ökar.

Både för medborgare och för kommuner, näringsliv och intressegrupper är det i dagsläget svårt att orientera sig i den statliga för-

valtningsorganisationen. En myndighetsgemensam indelning på regional nivå skapar en tydligare regional struktur inom vilken också uppdrag som kräver samordning mellan flera aktörer kan hanteras, när länsnivån inte bedöms vara ändamålsenlig. Möjligheter skapas att ta fram myndighetsgemensamma regionala lägesbilder i olika frågor som kan tjäna som beslutsunderlag för gemensamma strategiska åtgärder.

I dag har i princip alla statliga myndigheter olika regionala indelningar. Vi vill understryka att detta endast är ett av flera hinder för en effektiv samverkan mellan myndigheter och mellan stat och kommun. Vår bedömning är dock att en myndighetsgemensam indelning är en viktig del på vägen och en nödvändig förutsättning för en samlad stat regionalt.

Vi anser att den regionala indelningen för de aktuella statliga myndigheterna ska regleras i en gemensam förordning.

Vilka myndigheter?

Vi har i urvalet av myndigheter som bör ha en gemensam indelning utgått från nationella statliga myndigheter som redan i dag har en regional områdesindelning för hela eller delar av sin verksamhet samt har en inte obetydlig samverkan med antingen andra myndigheter eller med landsting och kommuner.

Relevanta myndigheter bör vidare ha en strategisk eller främjande funktion som kan ha betydelse för planeringskapacitet på regional nivå, eller ha starka kopplingar till andra sådana myndigheter. Det innebär att vi har undantagit rena tillsynsmyndigheter. Vi har också undantagit vissa myndigheter med regional organisation som för närvarande är föremål för särskild utredning, till exempel ett antal skolmyndigheter.

Vi har därtill identifierat tre verksamhetsområden som involverar många myndigheter, samt landsting och kommuner och där behovet av samordnad regional indelning är särskilt stort, nämligen krisberedskap och totalförsvar, regionalt utvecklingsarbete samt mottagande av nyanlända.

Krisberedskapsarbetet och totalförsvaret är verksamheter som involverar en lång rad aktörer på lokal och regional nivå, såväl statliga myndigheter som kommunsektorn och andra samhällsaktörer. Det är av stor vikt att arbetet bedrivs samordnat och att det finns

upparbetade strukturer för detta som snabbt kan träda in vid en krissituation. Det civila försvaret inom totalförsvaret ska så långt möjligt bygga på de processer och strukturer som används inom krisberedskapen, vilket innebär att indelningen för dessa verksamhetsområden bör överensstämma. Vidare bör hanteringen av en kris så långt som möjligt ske med samma organisation och lokalisering som under normala förhållanden.

Regional utveckling är likaledes ett område där ett flertal myndigheter är involverade och där det finns ett stort behov av att kunna möta en samordnad stat på regional nivå.

Flyktingsituationen 2015 visade tydligt på det stora behovet av utvecklad samordning, inte minst mellan de många statliga och kommunala aktörer som är involverade i mottagande av asylsökande och nyanlända. De senaste decennierna har ansvaret för att ta emot asylsökande och nyanlända varierat mellan olika aktörer. Ett tecken på behovet av samverkan är att det finns en särskild samverkansdelegation bestående av en rad myndigheter som behandlar nationella och strategiska frågor på området.

Vi har gjort bedömningen att följande myndigheter har en sådan betydelse för regional samverkan att de ska ha en samordnad geografisk indelning:

- Arbetsförmedlingen
- Försvarsmakten
- Kriminalvården
- Migrationsverket
- Polismyndigheten
- Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (strukturfondsprogram)
- Tillväxtverket (strukturfondsprogram)
- Trafikverket
- Säkerhetspolisen
- Åklagarmyndigheten.

Inom viken geografi ska myndigheterna samverka?

Ett flertal utredningar har synliggjort svårigheterna med att statliga myndigheter har olika indelningar och vilka konsekvenser detta får för kvaliteten i verksamheterna. Senast pekade Försvarsberedningen i sin rapport från den 20 december 2017 på att en försvårande faktor för effektiv samordning på regional nivå är att flera viktiga totalförsvarsmyndigheter har olika regionala indelningar. Försvarsberedningen menar att det är ett problem att myndigheter som är viktiga för totalförsvaret har geografiska indelningar som vare sig stämmer överens med länens och länsstyrelsernas indelning eller med Försvarsmaktens militärregioner.

En grundläggande utgångspunkt i vårt arbete har varit att inte bryta några läns- och landstingsgränser. Vidare har vi sökt lösningar som innebär minst omställning för såväl de berörda statliga myndigheterna som för kommunsektorn. Därför har vi utgått ifrån redan existerande strukturer. En helt ny indelning som inte har någon motsvarighet vare sig inom staten eller kommunsektorn skulle innebära ytterligare en struktur lagd till den redan mångfacetterade förvaltningskartan.

Vårt förslag är att de myndigheter som föreslås ska följa en gemensam indelning i sex geografiska områden. Det stämmer väl överens med det antal områden som de flesta förvaltningsmyndigheter med regional indelning har i dag och som är det mest resurseffektiva. Det är det antal som vi bedömer innebär minst omställning för de flesta av våra föreslagna myndigheter. Vårt förslag innebär också ett begränsat behov när det gäller förändringar av lokaliseringar av verksamhetsorter för regionala kontor.

En statlig samordning och indelning kan inte ses isolerat från samverkan med landsting och kommuner. Även existerande samverkansstrukturer för det kommunala självstyret har varit en utgångspunkt i utredningen. Vi föreslår därför en myndighetsgemensam indelning som överensstämmer med de sex sjukvårdsregionerna, men med den justeringen att Halland, som i dag delas mellan två sjukvårdsregioner, ingår i samma område som Västra Götaland.

Med denna justering blir vårt förslag att de myndigheter som föreslås ska följa en gemensam indelning i sex geografiska områden som omfattar följande län:

- Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland
- Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västmanland, Örebro
- Gotland, Stockholm
- Jönköping, Kalmar, Östergötland
- Halland, Västra Götaland
- Blekinge, Kronoberg, Skåne.

Sjukvårdsregionerna är sedan 1960-talet inarbetade samverkansplattformar för landstingen i hela landet. Därutöver har sjukvårdsregionernas karta mycket gemensamt rent geografiskt med flera myndigheters nuvarande indelning.

Dessutom finns det mycket som talar för att samtliga landsting från och med 1 januari 2019 har ansvaret för regional utveckling. Visserligen samverkar landstingen om regional utveckling i stor utsträckning i andra konstellationer än de som motsvarar sjukvårdsregionernas områden, men givet landstingens egna bedömningar att samverkan generellt sett kommer att öka inom alla områden så bedömer vi att den nya geografin kan få betydelse också i det sammanhanget.

En betydande faktor för vårt val av en områdesindelning som motsvarar den som i dag finns på sjukvårdsområdet är att flera myndigheter, framför allt Försvarsmakten, har och måste ha en samverkan med landstingens hälso- och sjukvård. Landstingens hälso- och sjukvård är en viktig del av totalförsvaret, då det inte är aktuellt för Försvarsmakten att bygga upp någon mer omfattande egen sjukvårdsorganisation. Försvarsberedningen berör denna fråga specifikt och menar till exempel att ansvars- och ledningsförhållanden mellan landstingen och de geografiskt samordnade militärregionerna och civilområdena som föreslås måste tydliggöras.

Således bedömer vi att det inte bara finns ett värde rent allmänt med att staten och den kommunala sektorn delar regional geografi, utan att det finns ett särskilt värde i att denna gemensamma indelning omfattar hälso- och sjukvårdens organisation.

Med detta sagt kan vi konstatera att en myndighetsgemensam indelning utifrån sjukvårdsregionerna inte är helt oproblematisk. Området i mitten av Sverige blir ett område som omfattar sju län

och ett stort antal kommuner. Vi har därför pekat på möjliga justeringar av den föreslagna indelningen för detta område.

En alternativ indelning

Ett alternativ till den regionala indelning som vi förordar skulle kunna vara att de myndigheter vi föreslår indelas i en geografi som motsvarar Polismyndighetens sju regioner. En fördel med denna indelning är att den också tillämpas av Säkerhetspolisen och Åklagarmyndigheten. För samtliga tre gäller att de relativt nyligen organiserats i dessa områden och att det för framför allt Polismyndigheten inneburit en genomgripande förändring. Polisregionerna är också den geografi som används inom ramen för regeringens satsning på myndighetsgemensam samverkan mot organiserad brottslighet.

Det som talar emot detta alternativ är att flera av de myndigheter som vi föreslår rent resursmässigt har svårt att bära fler än sex regioner. En sådan indelning har dessutom inte heller någon motsvarighet inom kommunsektorn, vilket är en viktig utgångspunkt i vårt huvudförslag.

Beteckning och utformning av namn på kommuner på regional nivå

Allt fler landsting har börjat använda sig av beteckningen region i stället för landsting i takt med att de har tagit över det regionala utvecklingsansvaret. I Skåne och Västra Götalands län har man gjort så sedan i slutet av 1900-talet. I dag får 13 av de 20 landstingen besluta att landstingsfullmäktige och landstingsstyrelsen i stället ska betecknas regionfullmäktige och regionstyrelsen med stöd av lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län. Gotlands kommun har också fått motsvarande möjlighet. Om förslagen i departementspromemorian Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar (Ds 2017:61) genomförs kommer samtliga landsting att få möjlighet att använda beteckningarna regionfullmäktige respektive regionstyrelse.

Den officiella beteckningen är dock fortfarande Skåne läns landsting osv. Det innebär att olika beteckningar används i olika delar av landet och att det ofta är en annan beteckning på valsedeln vid all-

männa val än den som används i kommunikationen med medborgarna. Samma beteckning bör användas i hela landet och i alla sammanhang. Detta är särskilt betydelsefullt då det rör sig om en för vår demokrati viktig aktör.

När de första landstingen fick möjlighet att använda beteckningarna regionfullmäktige och regionstyrelse motiverades detta med att det för medborgare, myndigheter och näringsliv skulle markera landstingens förändrade roll i länen, i och med att övertagandet av det regionala utvecklingsansvaret. Med åren har denna förändring blivit ännu tydligare när landstingens arbete med regional utveckling ökat.

Till detta ska läggas att en viktig förändring har skett på så sätt att landstingen nu har ansvar för betydligt fler frågor som berör invånarna direkt, utöver hälso- och sjukvården. Det har, enligt vår mening, skett en sådan principiell förändring att ett namnbyte är motiverat.

Vi föreslår att beteckningen landsting ändras till region. Beteckningen region har använts under lång tid av landstingen i Västra Götalands län och Skåne län och allt fler landsting har valt att övergå till att använda denna beteckning i samband med att de tagit över det regionala utvecklingsansvaret.

Beteckningen är dock inte oproblematisk, eftersom den används också i andra sammanhang. Vi har därför noga övervägt alternativet regionkommun för att få en mer distinkt beteckning. En fördel med regionkommun är att det skulle markera att det rör sig om ett kommunalt organ. Det tyngst vägande skälet mot regionkommun är dock enligt vår uppfattning att dagens problem med att olika begrepp används i olika sammanhang delvis skulle bestå. Detta eftersom det formella namnet inte skulle motsvara det som används i media och i kommunikation med medborgarna. Om beteckningen ska ändras delvis för att få en enhetlighet och större tydlighet är det en fördel att även formellt använda en beteckning som används och kommer att användas till vardags.

Trots nackdelarna är därför vår sammantagna bedömning att beteckningen landsting ska ändras till beteckningen region. Ändringen medför bland annat att ett stort antal följdändringar i författningar måste göras. Beträffande Gotland är dock vårt förslag att kommunen ska betecknas Gotlands kommun.

När det gäller utformningen av namn på de enskilda regionerna är vårt förslag att de utformas så att ordet Region placeras före namnet på respektive län och att ordet län ingår i namnet enligt följande modell: Region Norrbottens län, Region Skåne län, Region Örebro län, Region Västra Götalands län osv.

Landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen

De regler som gäller vid ändringar av kommunindelning respektive landstingsindelning överensstämmer i stora delar. Det finns dock vissa skillnader. Vid ändringar i kommuners indelning ska särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de kommuner som berörs av ändringen. Skulle en kommun motsätta sig en ändring kan en sådan beslutas endast om det finns synnerliga skäl. Vidare ska särskild hänsyn tas till befolkningens önskemål och synpunkter. När det finns skäl till det ska en särskild undersökning göras om vilken inställning befolkningen har. En sådan undersökning kan göras genom omröstning, opinionsundersökning eller liknande.

Motsvarande bestämmelser finns inte när det gäller ändringar av landstingsindelningen. Det finns skäl att ytterligare harmonisera regleringen av kommunindelningsändringar och ändringar i landstingsindelningen. Det finns däremot, enligt vår uppfattning, skäl för att bestämmelserna när det gäller landstingen inte ska vara identiska med de regler som gäller för kommunindelningsändringar. Ett viktigt skäl är att landstingsindelningen är kopplat till länsindelningen och därmed också till statliga intressen av att organisera sin förvaltning.

Vi föreslår att det införs en bestämmelse om att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting. Mer omfattande förändringar av landstingsindelningen innebär att många landsting berörs. Det är därmed troligt att det kan vara svårt att få till stånd en indelning som tillgodoser varje enskilt landstings respektive kommuns förstahandsval. Det är naturligtvis angeläget att en indelningsförändring har en så bred acceptans som möjligt. Samtidigt är det omöjligt att tillgodose samtliga aktörers olika intressen. En ny administrativ indelning blir med nödvändighet en avvägning utifrån en helhetsbedömning där vissa synpunkter och

perspektiv kommer att behöva tillmätas större vikt än andra. I det läget är det svårt att se att man kan ge ett enskilt landsting möjlighet att i praktiken blockera genomförandet av en väl avvägd reform. Det bör därför endast krävas särskilda skäl, inte synnerliga, för att besluta om en ändring mot ett berört landstings vilja.

På motsvarande sätt föreslår vi att särskild hänsyn tas till önskemål och synpunkter från den eller de kommuner som berörs av en ändring i landstingsindelningen, men att det inte införs någon bestämmelse om krav på särskilda skäl för att beslut om en ändring i landstingsindelningen mot en berörd kommuns vilja. Det är ofrånkomligt att enstaka kommuner kan hamna i ett större landstings geografiska periferi. Det är också ofrånkomligt att till exempel färre landsting innebär färre residensstäder. Sådana och andra nackdelar för en enskild kommun bör inte, anser vi, läggas till grund för att enskilda kommuner ska kunna förhindra en i övrigt väl motiverad förändring. Om det däremot handlar om önskemål från en kommun som vill ”byta landsting” bör kommunens önskemål tillmätas stor vikt

När det gäller befolkningens synpunkter är indelningsfrågornas karaktär sådana att det är rimligt att besluten föregås av information och diskussion, samt att de är väl förankrade. Det finns därför anledning att särskilt reglera att hänsyn ska tas till befolkningens önskemål och synpunkter. Befolkningens inställning måste dock vägas mot andra intressen och faktorer, som till exempel berörda kommuners och landstings inställning, näringsgeografiska och ekonomiska förhållanden samt statens behov av att göra förändringar i sin administrativa indelning. Den typ av avvägningar det är fråga om kräver en helhetsbedömning som i grunden vilar på politiska ställningstaganden och värderingar. Vi föreslår därför att regleringen när det gäller ändringar i landstingsindelningen bör utformas på så sätt att befolkningens önskemål och synpunkter *ska beaktas*.

Vi anser att inhämtandet av befolkningens synpunkter bör ske som ett led i den representativa demokratins beredningsprocess och inte som en särskild undersökning utförd av en myndighet. På detta sätt kan synpunkterna vägas in som en del av ett allsidigt beslutsunderlag såväl när fullmäktige ska ta ställning i frågan, som när regeringen ska fatta beslut om en eventuell ändring.

Vårt förslag är därför att berörda landsting, som ett led i beredningen av ett yttrande eller en ansökan om ändrad landstingsindel-

ning, ska inhämta synpunkter från sina medlemmar om det inte är uppenbart obehövligt. Synpunkterna ska inhämtas som ett led i den egna beredningen och som ett underlag för regeringens och riksdagens ställningstagande i frågan.

Landstingens samverkansmönster

Vi har kartlagt landstingens samverkansmönster bland annat genom en enkät med frågor till samtliga landsting och i förekommande fall regionförbund. Av svaren framgår att det i dag sker en omfattande samverkan mellan landstingen inom framför allt områdena hälso- och sjukvård, regional utveckling, infrastrukturplanering och kollektivtrafik, samt utbildning och kultur.

Landstingen bedömer själva att denna utveckling kommer att öka inom samtliga verksamheter, bland annat därför att samhällsutvecklingen är komplex och olika aktörer liksom olika verksamhetsområden behöver samspela och samverka. Av svaren framgår att det inom hälso- och sjukvårdsområdet pågår en intensiv utveckling med bland annat kunskapsstyrning som kommer innebära ytterligare behov av samverkansstrukturer. Detsamma gäller utvecklingen av nivåstrukturering inom sjukvården. Framtida ekonomiska åtaganden och investeringsbehov behöver hanteras i samverkan, så att resurser kan användas mer effektivt och så att olika specialiseringar kan förläggas på olika platser. Även framtida utmaningar vad avser kompetensförsörjning leder till ökade behov av samverkan.

På många håll ställs det nya krav på tillgänglighet och utbyggd infrastruktur, bland annat för att befolkningen ökar. När infrastrukturen finns på plats behövs en god samverkan kring kollektivtrafiken för att kunna erbjuda en god trafikering med hög tillgänglighet, samordnade taxor- och biljettsystem och smidiga övergångar mellan trafikslag.

För att staten på en översiktlig nivå ska kunna följa denna utveckling föreslår vi att Göteborgs universitet får i uppdrag att löpande följa och vart fjärde år lämna en rapport till regeringen som beskriver utvecklingen av landstingens samverkan.

Finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala utvecklingsansvaret

Det regionala utvecklingsansvaret kommer från och med 2019 att ligga hos landstingen i alla län utom Gotlands län, där kommunen har ansvaret, förutsatt att förslagen i Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar (Ds 2017:61) genomförs.

Förvaltningsutgifter inom det regionala utvecklingsansvaret finansieras i dag genom länsstyrelsernas förvaltningsanslag (5:1 Länsstyrelserna m.m.) under utgiftsområde 1. I län där landsting eller samverkansorgan har det regionala utvecklingsansvaret ska länsstyrelserna i sin tur betala ett visst belopp månatligen till dessa. Denna finansieringsmodell i flera steg innebär en omständlig och otydlig finansiell styrning av verksamheten.

Vi förslår i stället att statsbidrag till landstingen och Gotlands kommun ska utgå från utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Ikraftträdande

Den myndighetsgemensamma indelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021. Den ändrade landstingsbeteckningen och ändringarna i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Trafikförvaltningen
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 6/2018

Sammanträdesdatum
2018-06-19

Datum för justering: 2018-06-19

Datum för anslag: 2018-06-21

Kristoffer Tamsons (M)
Talla Alkurdi (S)

---

§ 120

Beslut om remissyttrande avseende Indelningskommitténs betänkande ”Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå” (SOU 2018:10)
(TN 2018-0583)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande den 21 maj 2018 från förvaltningschefen.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna föreliggande tjänsteutlåtande som svar på remissen från landstingsstyrelsens förvaltning, *samt*

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

UTTALANDE

S och MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 3.

Vid protokollet

Daniela Eriksson

Stockholms läns landsting

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-06-19

TN 2018-0583

Trafiknämnden
Ärende 8

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

miljöpartiet de gröna

Beslut om remissyttrande avseende Indelningskommitténs betänkande ”Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå” (SOU 2018:10)

Vi är positiva till förvaltningens yttrande, och delar uppfattningen om att det behövs en mer samordnad statsförvaltning på regional nivå. Vi håller även med förvaltningen om att det är synd att vissa viktiga myndigheter saknas i förslaget för regional indelning, exempelvis Försäkringskassan.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet beklagar att den storregionala indelningen av län och landsting inte blev verklighet, vilket var utredningens tidigare uppdrag, men att staten samordnar sina verksamheter är ett steg i rätt riktning.

Trafikförvaltningen
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Strategisk utveckling

Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-05-21

Trafiknämnden
2018-06-19, punkt 8

Ärende
TN 2018-0583

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Beslut om remissyttrande avseende Indelningskommitténs betänkande ”Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå” (SOU 2018:10)

Ärendebeskrivning

Trafikförvaltningen har av landstingsstyrelsens förvaltning fått Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning - samverkan på regional nivå (SOU 2018: 10) på intern remiss inom landstinget.

Ärendet omfattar beslut om yttrande över remissen.

Avstämning av ärendet har skett med Förvaltning för utbyggd tunnelbana, som har meddelat att man inte har några synpunkter på remissen.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande 2018-05-01, dnr SL 2018-05-01, samt nedanstående underlag, dnr Fi/ 2018/00966 /K:

- http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2016/01/SOU-2018_10_Volym-1_webb.pdf
- http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2016/01/SOU-2018_10_Volym-2_webb.pdf

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande tjänsteutlåtande som svar på remissen från landstingsstyrelsens förvaltning

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Förslag och motivering

Bakgrund

Indelningskommittén har i uppdrag av regeringen att utreda ett antal frågor om statliga myndigheters regionala indelning:

- Föreslå en samordnad regional indelning för de statliga myndigheter för vilka en geografisk samordning är relevant för staten som helhet samt för kommuner och landsting.
- Utreda beteckningen för kommuner på regional nivå.
- Föreslå en reglering i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting (indelningslagen) om vilken hänsyn som ska tas till berörda landstings och kommuners samt befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen.
- Kartlägga landstingens samverkan och redogöra för hur landstingen ser på den framtida utvecklingen när det gäller samverkan

Överväganden och motivering

Kommitténs förslag
Utredningen föreslår en myndighetsgemensam regional indelning som ska främja samverkan och samordning av staten på regional nivå och statens samverkan med kommuner och landsting. Kommittén bedömer att följande myndigheter ska ha en samordnad geografisk indelning: Arbetsförmedlingen, Försvarsmakten, Kriminalvården, Migrationsverket, Polismyndigheten, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Säkerhetspolisen, Tillväxtverket, Trafikverket och Åklagarmyndigheten.

Förslaget innebär att följa en indelning som i princip överensstämmer med nuvarande geografiska indelning för sjukvårdsregioner i följande geografiska områden (län):

- Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland
- Dalarna, Gävleborg, Södermanland, Uppsala, Värmland,
- Västmanland, Örebro
- Gotland, Stockholm
- Jönköping, Kalmar, Östergötland
- Halland, Västra Götaland
- Blekinge, Kronoberg, Skåne.

Utredningen föreslår att beteckningen landsting ska ändras till region och att en enhetlig beteckning på landsting bör användas i hela landet och i alla sammanhang. Idag används olika beteckningar i olika delar av landet och olika beteckningar används på valsedeln vid allmänna val än i kommunikationen med medborgarna.

Kommittén föreslår en ny bestämmelse om att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting vid ändringar i landstingsindelningen. Särskilda skäl bör krävas för att besluta om en ändring mot ett berört landstings vilja och särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från kommuner som berörs av en sådan ändring. I övrigt överensstämmer kommitténs förslag avseende regler vid ändringar av kommunindelning respektive landstingsindelning i stora delar med dagens regler.

Kommittén föreslår att befolkningens önskemål och synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen bör beaktas och att landstingen som ett led i beredningen av ett yttrande eller en ansökan om ändrad landstingsindelning ska inhämta befolkningens önskemål och synpunkter.

Kommittén har kartlagt samverkan mellan landsting och konstaterar att det i dag sker en omfattande samverkan mellan landstingen samt att landstingen bedömer att behovet av samverkan kommer att öka.

Trafikförvaltningens synpunkter på förslaget
Trafikförvaltningen lämnar i det följande synpunkter på de delar av förslaget som berör förvaltningens uppdrag som regional kollektivtrafikmyndighet med ansvar för landstingets trafikplanering samt att samverka med bland annat kommuner och landsting samt angränsande läns regionala kollektivtrafikföretag för regionala trafiklösningar.

Trafikförvaltningen konstaterar att kommitténs förslag har begränsade beröringspunkter med trafikförvaltningens uppdrag och verksamhet. Av de statliga myndigheter som föreslås få förändrad regional indelning har förvaltningen ett omfattande samverkansbehov med Trafikverket, medan behovet av samverkan med de övriga statliga myndigheter som omfattas av kommitténs förändringsförslag däremot är begränsat. Eftersom kommitténs förslag om myndighetsgemensam regional indelning inte innebär någon förändring av Trafikverkets regionala indelning för Stockholms län innebär kommitténs förslag därför inte någon betydande förändring för förvaltningen.

Förvaltningen har inga synpunkter på kommitténs förslag om benämning av kommuner på regional nivå eller på förslag rörande hänsyn till befolkningens synpunkter vid förändrade regionala indelningar.

När det gäller frågan om landstingens framtida samverkansbehov är förvaltningens bedömning att nya krav på tillgänglighet och utbyggd transportinfrastruktur innebär ständigt ökade behov av god samverkan kring kollektivtrafiken för att kunna erbjuda en god trafikering med hög tillgänglighet, samordnade taxe- och biljettsystem och smidiga övergångar mellan trafikslag. Som tidigare konstaterats bedöms kommitténs förslag bedöms inte förändra förvaltningens förutsättningar för detta.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Trafikförvaltningens verksamhet.

Riskbedömning
Förslaget innebär inga risker av betydelse för förvaltningens uppdrag.

Caroline Ottosson
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Regeringskansliet

Remiss

2018-03-26
Fi2018/00966/K

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning,
Kommunenheten
Kansliråd
Henrik Källsbo
08-4054350

Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (2018:10)

Remissinstanser

1 Riksrevisionen
2 Riksdagens ombudsmän
3 Göta hovrätt
4 Kammarrätten i Stockholm
5 Förvaltningsrätten i Luleå
6 Förvaltningsrätten i Stockholm
7 Domstolsverket
8 Åklagarmyndigheten
9 Polismyndigheten
10 Säkerhetspolisen
11 Kriminalvården
12 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
13 Migrationsverket
14 Försvarsmakten
15 Försäkringskassan
16 Socialstyrelsen
17 Inspektionen för vård och omsorg
18 Pensionsmyndigheten
19 Tullverket

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax:
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Jakobsgatan 24
E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se

20 Ekonomistyrningsverket
21 Skatteverket
22 Kammarkollegiet
23 Statistiska centralbyrån
24 Arbetsgivarverket
25 Länsstyrelsen i Stockholms län
26 Länsstyrelsen i Uppsala län
27 Länsstyrelsen i Södermanlands län
28 Länsstyrelsen i Östergötlands län
29 Länsstyrelsen i Jönköpings län
30 Länsstyrelsen i Kronobergs län
31 Länsstyrelsen i Kalmar län
32 Länsstyrelsen i Gotlands län
33 Länsstyrelsen i Blekinge län
34 Länsstyrelsen i Skåne län
35 Länsstyrelsen i Hallands län
36 Länsstyrelsen i Västra Götalands län
37 Länsstyrelsen i Värmlands län
38 Länsstyrelsen i Örebro län
39 Länsstyrelsen i Västmanlands län
40 Länsstyrelsen i Dalarnas län
41 Länsstyrelsen i Gävleborgs län
42 Länsstyrelsen i Västernorrlands län
43 Länsstyrelsen i Jämtlands län
44 Länsstyrelsen i Västerbottens län
45 Länsstyrelsen i Norrbottens län
46 Statskontoret
47 Statens servicecenter
48 Linköpings universitet
49 Lunds universitet

50 Umeå universitet
51 Uppsala universitet
52 Göteborgs universitet
53 Högskolan i Dalarna
54 Södertörns högskola
55 Naturvårdsverket
56 Elsäkerhetsverket
57 Trafikverket
58 Tillväxtverket
59 Skogsstyrelsen
60 Statens jordbruksverk
61 Statens veterinärmedicinska anstalt
62 Livsmedelsverket
63 Boverket
64 Lantmäteriet
65 Institutet för språk och folkminnen
66 Riksantikvarieämbetet
67 Valmyndigheten
68 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige
69 Arbetsförmedlingen
70 Arbetsmiljöverket
71 Alvesta kommun
72 Borlänge kommun
73 Bräcke kommun
74 Enköpings kommun
75 Eskilstuna kommun
76 Falköpings kommun
77 Gotlands kommun
78 Gällivare kommun
79 Halmstads kommun

80 Haparanda kommun
81 Hudiksvalls kommun
82 Karlskoga kommun
83 Karlskrona kommun
84 Kristinehamns kommun
85 Kungsbacka kommun
86 Kungsörs kommun
87 Laxå kommun
88 Lunds kommun
89 Motala kommun
90 Mönsterås kommun
91 Norrköpings kommun
92 Norsjö kommun
93 Norrtälje kommun
94 Nässjö kommun
95 Osby kommun
96 Ovanåkers kommun
97 Sala kommun
98 Sollefteå kommun
99 Stenungssunds kommun
100 Stockholms kommun
101 Sölvesborgs kommun
102 Tierps kommun
103 Timrå kommun
104 Torsby kommun
105 Trelleborgs kommun
106 Trosa kommun
107 Umeå kommun
108 Vansbro kommun
109 Vimmerby kommun

110 Vänersborgs kommun

111 Värmdö kommun

112 Värnamo kommun

113 Växjö kommun

114 Åre kommun

115 Samverkansorganet i Södermanlands län

116 Samverkansorganet i Uppsala län

117 Samverkansorganet i Kalmar län

118 Samverkansorganet i Värmlands län

119 Samverkansorganet i Dalarnas län

120 Samverkansorganet i Västerbottens län

121 Blekinge läns landsting

122 Dalarnas läns landsting

123 Gävleborgs läns landsting

124 Hallands läns landsting

125 Jämtlands läns landsting

126 Jönköpings läns landsting

127 Kalmar läns landsting

128 Kronobergs läns landsting

129 Norrbottens läns landsting

130 Skåne läns landsting

131 Stockholms läns landsting

132 Södermanlands läns landsting

133 Uppsala läns landsting

134 Värmlands läns landsting

135 Västerbottens läns landsting

136 Västernorrlands läns landsting

137 Västmanlands läns landsting

138 Västra Götalands läns landsting

139 Örebro läns landsting

140 Östergötlands läns landsting

141 Företagarna

142 Hela Sverige ska leva

143 Ideell Arena

144 Landsorganisationen (LO)

145 Lantbrukarnas riksförbund (LRF)

146 Röda korset

147 Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO)

148 Skärgårdarnas riksförbund

149 Småkom

150 Studieförbunden

151 Svensk kollektivtrafik

152 Svenskt Näringsliv

153 Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)

154 Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

155 Tjänstemännens centralorganisation (TCO)

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 31 augusti 2018**. Remissvaren skickas i elektronisk form till fi.remissvar@regeringskansliet.se och fi.ofa.k.remissvar@regeringskansliet.se, gärna i både word- och pdf-format, med ett filnamn som innehåller remissinstansens namn. I remissvaret anges Regeringskansliets diarienummer Fi/2018/00966/K.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Frågor under remisstiden kan ställas till Henrik Källsbo, e-post henrik.kallsbo@regeringskansliet.se, telefon 08-405 43 50.

Önskas ett fysiskt exemplar av remissen, vänligen kontakta Norstedts juridik kundtjänst antingen genom e-post: kundservice@nj.se mailto:kundservice@nj.se eller telefon: 08-598 191 00

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissvaren får gärna struktureras efter betänkandets innehållsförteckning enligt följande indelning:

- Myndighetsgemensam indelning
- Beteckning och utformning av namn på kommuner på regional nivå
- Landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen
- Landstingens samverkansmönster
- Finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala utvecklingsansvaret
- Övriga synpunkter

Magnus Bengtson
Expeditions- och rättschef

Kopia till

Norstedts Juridik AB, 106 47 Stockholm

§ 58
Remiss Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

TRN 2018–0065

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har av Finansdepartementet bjudits in att lämna synpunkter på Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10), senast 2018-08-31. Landstingsstyrelsen har begärt yttrande från Tillväxt- och regionplanenämnden, Trafiknämnden och Hälso- och sjukvårdsnämnden (LS 2018–0481), senast 2018-06-21. Tillväxt- och regionplanenämnden yttrar sig med fokus på frågor rörande den regionala utvecklingsplaneringen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande den 8 maj 2018.
Förslag till yttrande den 8 maj 2018.
Indelningskommitténs betänkande (SOU 2018:10), http://www.regeringen.se/492cba/contentassets/1551def36a47420db18d9961d8956720/myndighetsgemensam-indelning--samverkan-pa-regional-niva-sou-201810.pdf.

Förslag och yrkande

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag.

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar

att godkänna förslaget till yttrande, bilaga 1.

att överlämna yttrandet till landstingsstyrelsen.

Särskilt uttalande
S- och MP-ledamöterna anmäler särskilt uttalande, bilaga 2.

YTTRANDE
2018-05-24

TRN 2018-0065

registrator.lsf@sll.se
Landstingsstyrelsen

Remiss – Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

Inledning

Tillväxt- och regionplanenämnden lämnar synpunkter på betänkandet utifrån den regionala utvecklingsplaneringen. Frågor rörande krisberedskap och totalförsvar har flera kopplingar till samhällsplanering och den fysiska planeringen. Förslagen i betänkandet kring dessa verksamhetsområden är dock mest relevanta för landstingets roll som hälso- och sjukvårdshuvudman, varför nämnden avstår från synpunkter på krisberedskap och totalförsvar.

Synpunkter på respektive del i betänkandet

Myndighetsgemensam indelning

Tillväxt- och regionplanenämnden ser mycket positivt på en mer samordnad statsförvaltning på regional nivå, vilket kan ha stor betydelse för en mer effektiv samverkan i det regionala utvecklingsarbetet. För Stockholms läns del skulle genomförandet av kommitténs förslag i praktiken innebära mindre förändringar, då merparten av de föreslagna myndigheterna redan har en regional indelning som omfattar Stockholms län och Gotland.

Tillväxt- och regionplanenämnden anser att kommittén borde ha föreslagit att fler centrala myndigheter i det regionala utvecklingsarbetet bör få en samordnad regional indelning, för att stärka flernivåsamverkan och effektiviteten i det regionala tillväxtarbetet Till exempel Energimyndigheten, Vinnova och Myndigheten för yrkeshögskolan, som idag inte har en regional indelning. Vidare anser nämnden att även Försäkringskassan bör få en samordnad regional indelning. Det är en myndighet som av länsstyrelser, landsting och regionförbund bedömts vara särskilt relevant, men som nu saknas i förslaget. Försäkringskassan är, i samspel med Arbetsförmedlingen och med kommuner och landsting, en

myndighet med stor betydelse för att stärka individernas möjligheter på arbetsmarknaden, för kompetensförsörjningen och därmed för regional utveckling. Det är också en viktig myndighet i strukturfondspartnerskapen.

Tillväxt- och regionplanenämnden ser vissa utmaningar i ett gemensamt strukturfondspartnerskap för Stockholms län och Gotland. En konsekvens av förslaget att Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (strukturfondsprogram) och Tillväxtverket (strukturfondsprogram) föreslås få en regional indelning enligt hälso- och sjukvårdsregionerna, är att det sannolikt innebär förändringar i NUTS 2-indelningen. Det betyder att strukturfondspartnerskapet som idag omfattar Stockholms län, även skulle omfatta Gotland. Gotland ingår idag i strukturfondspartnerskapet Småland och öarna. Det finns förvisso fördelar med en större geografi för regionala utvecklingsfrågor, men det är en svårighet att balansera de helt olika utmaningar och förutsättningar som den största och den minsta regionen i landet har. Det är dock en utmaning som går att lösa. I detta sammanhang ser nämnden fördelar med att Gotland även fortsättningsvis kan använda beteckningen region. Att båda regionalt utvecklingsansvariga i ett gemensamt strukturfondspartnerskap betecknas region ger en ökad tydlighet i uppdraget.

Tillväxt- och regionplanenämnden anser även att länsstyrelsens roll behöver förtydligas ytterligare när kommitténs förslag tas vidare, när det handlar om uppgiften att samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser samt göra avvägningar mellan olika sektorsintressen. Vidare finns fortsatt ett behov av att klargöra ansvarsfördelningen mellan länsstyrelserna och de regionalt utvecklingsansvariga. Det gäller särskilt de områden där det finns oklarheter i gränsdragningen. Länsstyrelserna själva pekar på en risk för att den regionala samverkan som blir följden av en myndighetsgemensam indelning blir en ny överbyggnad som tar fokus från länsstyrelsens samordnande roll. Ur regionernas perspektiv innebär sannolikt en samordnad regional indelning av relevanta statliga myndigheter att kontaktvägarna underlättas och betydelsen av länsstyrelsens samordnande roll minskar. Oavsett synsätt, så är samordningsansvaret oklart, då kommittén inte haft i uppdrag att föreslå ansvar för detta inom det myndighetsgemensamma området.

Landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen

Tillväxt- och regionplanenämnden anser att kommitténs förslag kring landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen är väl avvägda. Eventuella förändringar i landstingsindelningen är komplexa frågor som rör hela samhällsorganisationen och

där en folkomröstning inte självklart är det bästa alternativet. Förslagen avseende hur befolkningens synpunkter ska inhämtas och vilken roll synpunkterna ska spela i ett slutligt beslutsunderlag är väl avvägda.

Landstingens samverkansmönster
Tillväxt- och regionplanenämnden ser positivt på förslaget att ge Göteborgs universitet uppdraget att följa och vart fjärde år lämna en rapport till regeringen som beskriver utvecklingen av landstingens samverkan och dess konsekvenser för demokratin. Men det finns även andra forskningsmiljöer som kan ge värdefulla bidrag i ett sådant arbete, till exempel vid universiteten i Karlstad och Umeå. Syftet måste dock ytterligare klargöras, i samverkan mellan regeringen och förslagsvis Sveriges Kommuner och Landsting, för att få ett underlag som kan vara till nytta för såväl nationell som regional nivå.

Finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala utvecklingsansvaret
Tillväxt- och regionplanenämnden anser att förslaget om finansiering av förvaltningsutgifter för det regionala tillväxtansvaret från utgiftsområde 19 Regional tillväxt är bra, under förutsättning att årlig uppräkning sker på samma sätt som för andra förvaltningsanslag.

Övriga synpunkter
Det finns processer och statliga utredningar på gång som på sikt kan komma att påverka behovet av att fler statliga myndigheter överväger sin regionala indelning. Inte minst kring olika frågeställningar rörande regional fysisk samhällsplanering. En myndighetsgemensam regional indelning är något som bör beaktas i kommande statliga utredningar, för att pröva om det finns effektivitetsvinster med samverkan. Det finns en mycket stark koppling mellan regionala tillväxt- och utvecklingsfrågor och den fysiska planeringen, något som Stockholm läns landsting arbetar med utifrån regionplaneuppdraget.

Oavsett de statliga myndigheternas samordnade regionala indelning kommer landstinget fortsatt samverka i olika funktionella regioner, till exempel genom samarbetet i Mälardalsregionen och med övriga län i Östra Mellansverige. Sådana samarbeten kommer alltid att ske över administrativa gränser så länge det behovet finns.

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

miljöpartiet de gröna

SÄRSKILT UTTALANDE
2018-05-24

TRN 2018-0065

Tillväxt- och regionplanenämnden
Ärende 8

Remiss Indelningskommitténs betänkande Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

Vi är positiva till förvaltningens yttrande, och delar uppfattningen om att det behövs en mer samordnad statsförvaltning på regional nivå. Vi håller även med förvaltningen om att det är synd att vissa viktiga myndigheter saknas i förslaget för regional indelning, exempelvis Försäkringskassan.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet beklagar att den storregionala indelningen av län och landsting inte blev verklighet, vilket var utredningens tidigare uppdrag, men att staten samordnar sina verksamheter är ett steg i rätt riktning.